

Calea scurtă

„Economia politică a fost, inclusiv în formularea ei teoretică, ceva important în măsura (și doar în această măsură...) în care a arătat unde anume trebuie să-și găsească guvernul principiul de adevăr al propriei sale practici guvernamentale.”

Michel Foucault

Tentația soluțiilor ideologice la problemele economiei are o cauză: economicul este miza cea mai accesibilă a politicului. Atât timp cât politica este gestiunea pură a puterii ea se lipsește de substanța controlului ținut asupra oamenilor. Deocamdată nu s-a inventat altă formulă rentabilă pe termen lung a controlului decât prin distribuirea avuției. Așa se face că politica a devenit universul acțional prin care se trasează rețetele accesului la resurse, inclusiv la resursa finală care este avuția.

Trebuie precizat că nu este vinovată politica pentru că exersează ingerințe sub forma ideologiilor. În final orice ideologie nu este, dincolo de resentimente, decât o cale scurtă pentru a rezolva probleme după procedeul lui Alexandru Macedon cu nodul gordian.

În absența rezultatelor palpabile și care să impresioneze în orice domeniu acțional intervine presiunea căii scurte. Economia are, ca activitate, numeroase eșecuri în raport cu așteptările oamenilor; totul pare prea puțin, prea încet, prea plat, prea scurt pentru prea mulți, în mod prea persistent, prea diferențiat și prea îndelungat. Trăirea eșecului trebuie să înceteze! Apelul la calea scurtă a ideologiilor pare natural prin nevoia motivării umane.

Și totuși calea scurtă este chiar eșecul în sine, marea iluzie a împlinirii, soluția tranchilizantă a progresului. Bunăoară, piața – această ipoteză unificatoare și fondatoare a științei economice – funcționează imperturbabil în absența sentimentelor umane. Mecanismele umane ale pieței sunt implacabile. Piața este reglatorul perfect dacă invariabil condiția umană nu ar relativiza rezultatul în prea puțin, prea încet, prea plat, prea scurt, iar natura umană n-ar imagina abundența structurală calchiată pe așteptările nelimitate spațial și temporal. Împăcarea dintre raționalitatea pieței și umanitatea așteptărilor este ambiția ideologiilor. Cum nu o poate face concret, generează iluzie în părțile relaționate; piața se autoreglează și elimină eșecul, iar așteptările sunt înghesuite în bucle deviate de tipul sacrificiului generațional, romantismului revoluționar sau mântuirii în viața de apoi.

În ciuda unei asumții persistente, economia este cea mai experimentală știință. Doar că instrumentele prin care se experimentează nu țin de esența ei și nici nu mizează funcția-obiectiv a activității economice. Experimentul este

construit ideologic, prin intermediul politicilor, și nici nu poate fi evitat după cum se poate constata de peste trei secole, chiar de două milenii, dacă acceptăm ideea că economia era, la grecii antici, o problemă solubilă doar în reperatele fundamentale ale evoluției umane și nu ale polisului. După ce economia a devenit teritoriu unde se tranșează puterea, adică în momentul în care avuția a devenit simbolul public al puterii, parțial după Renaștere și totalmente începând cu Iluminismul și Prima Revoluție Industrială, ideologiile au făcut regula casei într-un mod ciclic.

Balansul între individual și social, între laissez-faire și intervenționism, între dereglementare și reglementare, între autoreglementare și coordonare, între piață și plan, între monetarism și keynesism, între privat și public, între homo oeconomicus și omul natural, între național și global etc. constituie chiar istoria economiei ca activitate și ca știință.

În fapt economia se înfățișează oficial ca o ideologie, deci are multe fațete, contrapuse, oricum divergente. Cu excepția microeconomiei, care este o inovare pur teoretică, unde sunt susceptibile de prioritate soluțiile nonideologice, pe palierele macroeconomiei și al social-economiei sau economiei instituționale totul se reduce la ideologie.

Cine susține că economia nu este politică nu înțelege de ce, spre exemplu, băncile centrale sunt creditori de ultimă instanță, de ce orchestratorul ieșirilor din criză sau al salturilor spectaculoase este guvernul, de ce piața centrifughează periferii și centripetează bogăția, de ce capitalul delocalizează producția în zonele cu forță de muncă ieftină, de ce se naționalizează băncile în dificultate, de ce se dispersează sindicatele din industriile miniere ș.a.m.d.

Nici nu se poate, până la urmă, să se evite viziunea ideologică în construirea soluțiilor la problemele economiei ca macroeconomie și socioeconomie.

Totul este să se exerseze la testarea soluțiilor inevitabil alternative ale politicilor și în funcție de contexte extraeconomice să se opteze pentru varianta cea mai utilă. Atât timp însă cât avuția rămâne expresia puterii și proprietatea fundamentul libertății, ideologia este starea naturală a economiei. La rigoare epistemologică, ceea ce se vede este doar economie politică, ca reflex al capacității economiei de a produce simbolul tare al puterii și instrumentul cel mai eficient al controlului ca funcție a politicului.

Marin Dinu

Sumar

Finanțele, prin prisma criteriilor de utilitate și echitate	
■ Mario Pagliacci, Constantin Anghelache, Dan Armeanu	3
Politica fiscală și output-ul social: cazul UE	
■ Ioan Talpoș, Bogdan Dima, Mihai Ioan Mutașcu, Cosmin Eugen Enache	9
Efectele extinderii turbulențelor financiare internaționale asupra economiei românești. Soluții de prevenire	
■ Cristian Socol, Andrei Hrebenciuc	31
Reprezentarea intereselor locale în elaborarea politicilor guvernamentale. Experimentul românesc	
■ Lucica Matei	43
„Arhitectura Lamfalussy” – model de consolidare a supravegherii piețelor financiare	
■ Nicolae Dardac, Elena Georgescu	63
Decontare pe baze brute sau nete? Ce sistem de decontare a titlurilor funcționează mai bine?	
■ Vasile Dedu, Florian Neagu, Romulus Mircea	73

Notă: Autorii sunt responsabili de clarificarea dreptului de utilizare a informațiilor cuprinse în articole.

Revizie text: Gabriela Ochiană
Tehnoredactare computerizată:
Nicoleta Bobocea
Coperta: Alexandru Ion
Difuzare și abonamente:
Viorela Petrici (021/312.22.48 – int. 24)

Indexări în baze de date:
Research Papers in Economics (RePEc)
<http://www.ideas.repec.org>
Directory of Open Access Journals (DOAJ)
<http://www.doaj.org>
CNCSIS categoria B+

www.economieteoreticasiaplicata.ro; www.ectap.ro
Recepție texte: economia.ta@edeconomica.com